

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра фінансів та банківської справи**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Навчально-
наукового інституту денної
освіти

Ткаченко А.С.
« 25 » _____ 2021 р.

**ПРОГРАМА
атестаційного екзамену для здобувачів вищої освіти**

ступеня вищої освіти **молодший бакалавр**
галузь знань **07 Управління і адміністрування**
спеціальність **072 Фінанси, банківська справа та страхування**
освітня програма **«Фінанси, банківська справа та страхування»**

СХВАЛЕНО
Вченою радою
Навчально-наукового інституту
денної освіти
протокол № 1 від 25 жовтня 2021 р.

Полтава 2021

Передмова

Програму атестаційного екзамену розробили:

1. Завідувач кафедри фінансів та банківської справи, к.е.н., доцент	Яріш Олена Валентинівна
2. Доцент кафедри фінансів та банківської справи, к.е.н., доцент	Прасолова Світлана Павлівна
3. Професор кафедри фінансів та банківської справи, д.е.н., професор	Гудзь Тетяна Павлівна
4. Доцент кафедри фінансів та банківської справи, к.е.н., доцент	Гасій Олена Володимирівна
5. Доцент кафедри фінансів та банківської справи, к.е.н., доцент	Соколова Альона Миколаївна
6. Доцент кафедри фінансів та банківської справи, к.е.н., доцент	Тимошенко Оксана Валеріївна

Програму атестаційного екзамену обговорено та схвалено на засіданні кафедри фінансів та банківської справи протокол № 2 від 30 вересня 2021 року

Завідувач кафедри Яріш О.В.
(підпис)

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми «Фінанси, банківська справа та страхування» ступеня вищої освіти молодший бакалавр

 Гасій О.В.
(підпис)

ВСТУП

Атестаційний екзамен студентів початкового рівня (короткий цикл) вищої освіти зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування» передбачено навчальним планом, затвердженим Вченою Радою Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», освітньою програмою «Фінанси, банківська справа та страхування» зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування, затвердженою Вченою Радою Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» від 31.08.2020 р. протокол №9.

Порядок організації та проведення атестації студентів спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування» регламентовано Положенням про атестацію здобувачів вищої освіти (ДПСЯ РІ-9-8.1-227-05-20).

Програму атестаційного екзамену підготовлено відповідно до Освітньо-професійної програми підготовки молодших бакалаврів фінансів, банківської справи та страхування за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування галузі знань 07 Управління та адміністрування.

Метою атестаційного екзамену здобувачів вищої освіти за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування є оцінювання програмних результатів навчання та рівня сформованості загальних і спеціальних (фахових) компетентностей, визначених освітньою програмою «Фінанси, банківська справа та страхування»:

– інтегральної: здатності вирішувати типові спеціалізовані завдання у галузі фінансів, банківської справи та страхування в ході професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів фінансової науки та характеризується певною невизначеністю умов, необхідністю нести відповідальність за результати власної професійної діяльності та здійснювати контроль інших осіб;

– загальних: здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність планувати та управляти часом; здатність спілкуватися іноземною мовою; навички використання інформаційних та комунікаційних технологій; здатність проведення досліджень на відповідному рівні; здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; здатність бути критичним і самокритичним; здатність працювати у команді; здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності); здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства,

техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

– спеціальних: здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища; розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури; здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансовий ринок, банківська система та страхування); здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку; здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування; здатність здійснювати ефективні комунікації в сфері фінансів, банківської справи та страхування; здатність визначати, обґрунтовувати професійні рішення в сфері фінансів, банківської справи та страхування і брати відповідальність за них; здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку у сфері фінансів, банківської справи та страхування; здатність визначати особливості механізму функціонування системи публічних фінансів на регіональному рівні; здатність застосовувати цифрові технології у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Атестаційний екзамен студентів спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» освітнього рівня молодший бакалавр проводиться за екзаменаційними білетами, які містять завдання із комплексу навчальних дисциплін професійного спрямування, що виносяться на атестацію: Вступ до фаху (фінанси, банківська справа та страхування); Основи фінансів; Гроші та грошово-кредитна політика; Фінансова статистика; Фінанси домогосподарств.

За структурою екзаменаційний білет складається з двох частин: теоретичної та практичної. Типову структуру екзаменаційного білета атестаційного екзамену наведено у Додатку А.

Під час атестаційного екзамену зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» дозволяється користуватися законодавчими актами України, нормативними документами міністерств та відомств України, матеріалами звітності підприємств та установ та організацій.

ВИМОГИ ДО АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Атестація осіб, які здобувають ступінь молодшого бакалавра у формі атестаційного екзамену здійснюється екзаменаційною комісією.

Проведення атестації здобувачів вищої освіти та затвердження складу екзаменаційних комісій здійснюється відповідно до наказу ректора Університету.

До атестації допускаються здобувачі вищої освіти, які повністю виконали освітню програму на відповідному рівні вищої освіти та умови договору про навчання з Університетом.

На підставі рішення екзаменаційної комісії Університет присуджує особі, яка успішно виконала освітню програму «Фінанси, банківська справа та страхування» за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування ступінь молодшого бакалавра та присвоює кваліфікацію «молодший бакалавр фінансів, банківської справи та страхування». Здобувачу видається документ про вищу освіту за освітньою програмою, а також власні документи Університету за освітньою програмою, що не акредитована.

За відсутності студента на атестаційному екзамені він вважається таким, що не пройшов атестацію.

Студентові, чия відсутність на атестаційному випробуванні була зумовлена поважною причиною і підтверджена відповідними документами дозволяється скласти атестаційний екзамен в інший день, у термін роботи Екзаменаційної комісії.

Якщо відповідь здобувача вищої освіти на атестаційному екзамені не відповідає вимогам, комісія ухвалює рішення про те, що здобувач вищої освіти не пройшов атестацію, й у протоколі засідання екзаменаційної комісії йому проставляють оцінку «незадовільно».

Здобувач вищої освіти, який не склав атестаційний екзамен в терміни, визначені графіком освітнього процесу, відрховується як такий, що повністю виконав вимоги навчального плану та графіка освітнього процесу, але не пройшов атестації та отримує академічну довідку, що містить інформацію про результати навчання. Така особа має право на повторне проходження атестації в наступний термін роботи Екзаменаційної комісії за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування, але не пізніше трьох років після відрухування студента з Університету.

Повторне складання (перескладання) атестаційного екзамену зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування з метою підвищення оцінки не дозволяється. Повторна атестація здійснюється в повному обсязі відповідно до програми атестаційного екзамену студентів початкового рівня (короткий цикл) вищої освіти спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування».

**ЗМІСТ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ЦИКЛУ ПРОФЕСІЙНОЇ
ПІДГОТОВКИ МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
072 ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ
ОП «ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ»**

НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА «ОСНОВИ ФІНАНСІВ»

Модуль 1. «Теоретичні засади розвитку фінансів»

Тема 1. Сутність фінансів та фінансової системи

Роль фінансів у сучасному світі. Підходи до визначення сутності фінансів: як об'єктивної економічної категорії, їх зміст та форма.

Специфічні ознаки та функції фінансів. Особливості фінансів як грошової, розподільної та ресурсоутворюючої категорії. Основні функції фінансів — розподільча (три стадії) і контрольна (форми контролю).

Поняття і характеристика фінансових ресурсів. Централізовані фінансові ресурси, які формуються на рівні держави в процесі її фінансової діяльності: їх походження та джерела формування, особливості розподілу та використання. Поняття дотації, субвенції та субсидії. Децентралізовані фінансові ресурси, які формуються на рівні господарюючих суб'єктів для забезпечення їх господарської діяльності та на рівні домашніх господарств.

Сутність фінансової системи за внутрішньою (змістовою) структурою й організаційною будовою.

Управління фінансами, необхідність та суб'єкти.

Тема 2. Походження та розвиток фінансів

Елементи фінансових відносин у Стародавньому світі. Зародження фінансових відносин у стародавніх цивілізаціях Сходу, таких, як Єгипет, Месопотамія, Індія і охопило період із IV тис. до н.е. – V ст. н.е. Формування давньогрецьких (античних) міст-держав: Спарти, Атики, Афін, в I тис. до н.е. – 1 пол. I тис. н.е. де на півдні Європи. Етапи розвитку фінансів Римської рабовласницької держави: як республіки (VI-I ст. до н.е.) та імперії (I-V ст. н.е.).

Фінанси у середньовіччі. Особливості формування системи централізованих фінансів феодальних держав та їх особливості у різних країнах Південної, Північної та Західної Європи.

Розширення сфери фінансових відносин в епоху капіталізму. Єдність основних закономірностей первісного накопичення капіталу в різних країнах та різноманітність конкретних форм його розвитку. Особливості розвитку фінансів та фінансових систем в епоху імперіалізму, а також на етапах приватнокапіталістичної монополізації та формування фінансової олігархії. Формування державних бюджетів умовах високорозвиненої державно-монополістичної економіки.

Історичний розвиток фінансів на теренах України. Фінанси України у період перебування у складі Російської імперії та СРСР.

Сучасні риси розвитку фінансів у розвинутих країнах. Типи моделей за рівнем централізації ВВП.

Тема 3. Становлення та сучасність фінансової науки

Зміст фінансової науки та її функції. Структура, особливості, суб'єкти та об'єкти фінансової науки. Загальнонаукові та спеціальні функції фінансової науки. Сутність та зв'язок предмету фінансового дослідження та предмету фінансової науки.

Донауковий етап розвитку знань про фінанси. Етапи класичної стадії розвитку фінансової науки: донауковий I етап – розвиток фінансової думки у стародавньому світі, коли Аристотель, Платон, Ксенофонт, Цицерон та інші розглядали державу як суб'єкт акумулювання коштів на суспільні потреби; перехід до наукової обробки (II етап) наприкінці Середньовіччя та науковий (раціональний) III етап у XVIII столітті, коли формується систематизована фінансова наука як самостійний напрям.

Історичний розвиток вчення про податки та державні доходи від епохи Середньовіччя (праці Ж. Бодена «Фінансові нерви держави», 1577р., В. Петті «Трактат про податки і збори» та інші) до епохи капіталізму та формування класичної теорії політичної економії А. Смітом («Дослідження про багатство народів») та Д. Рікадо («Початок політичної економії і оподаткування»).

Розвиток фінансової теорії у XIX столітті. Розвиток політичної економії як методології фінансів у працях К. Маркса, Жан Шарля Симон де Сімонді та інших. Докази переваг і законності росту непрямих податків у працях *консервативних вчених*, зокрема В. Парето. Визнання науковцями *демократичної школи* прибуткового податку як основного (робота И. Озерова “Прибутковий податок в Англії”, видана в 1898 р.).

Становлення фінансової науки в Україні.

Світова фінансова наука у XX-XXI столітті. Поширені у XX ст. класичні теорії державних фінансів та неокласичний напрям: кейнсіанство; сучасні напрями фінансової думки Заходу (А. Пігу, Дж. Б'юкенен, Р. Масгрейв та ін.); італійська школа (Е. Бароне, М. Пантелеоні та ін.); шведська школа (К. Вексель, Е. Ліндаль, Г. Мюрдаль).

Модуль 2. «Теоретичні засади публічних фінансів»

Тема 4. Роль держави у фінансовій сфері. Публічні видатки

Економічні функції держави. Суспільні блага та механізм їх надання. Обґрунтування необхідності державного втручання в економіку. Економічна роль держави в умовах сучасної ринкової (змішаної) системи економіки.

Предмет і зміст публічних фінансів. Матеріальна основа системи публічних фінансів України: 1) публічні фонди коштів держави; 2) публічні фонди коштів місцевого самоврядування; 3) публічні фонди коштів, за рахунок яких задовольняються суспільні інтереси, визнані державою або органами місцевого самоврядування, та які не є державною чи комунальною

власністю. Бюджетна система як складова публічних фінансів та принципи її побудови. Поняття бюджетного процесу.

Фінансова політика держави, її сутність та складові. Типи і види фінансової політики держави. Інституційне і програмне фінансування. Бюджетний процес та програмно-цільовий метод у бюджетному процесі.

Сутність і склад публічних видатків. Система публічних видатків у сучасній Україні: 1) публічні видатки держави; 2) публічні видатки місцевого самоврядування; 3) публічні видатки соціального призначення. Особливості формування публічних видатків держави: видатки Державного бюджету України, у тому числі за функціональною та економічною класифікаціями; видатки державних позабюджетних фондів коштів соціального призначення (Пенсійного фонду України; Фонду гарантування вкладів фізичних осіб та інших позабюджетних грошових фондів; видатки спеціальних фондів грошових коштів і резервів Національного банку України та видатки фондів грошових коштів підприємств, установ та організацій, заснованих на державній формі власності.

Держава як покупець товарів і послуг. Вплив на виконання основних функцій держави публічних закупок. Результативні показники програмно-цільового методу оцінювання публічних видатків.

Тема 5. Публічні доходи. Основи оподаткування

Сутність публічних доходів, їх класифікація. Доходи державного бюджету відповідно до Бюджетного кодексу України: податкові надходження; неподаткові надходження; доходи від операцій з капіталом; трансферти.

Неподаткові доходи, їх роль у формуванні державних фондів.

Податки як основний інструмент перерозподілу доходів. Сутність податків, їх функції та основні елементи системи оподаткування. Принципи оподаткування.

Класифікація податків, характеристика їх видів. Особливості класифікації податків за формою оподаткування, за економічним змістом об'єкта оподаткування залежно від рівня державних структур, які встановлюють податки. Основні види податків у сучасному світі

Податкова система та податкова політика держави. Особливості оцінки ефективності податкової політики за критеріями: фіскальної достатності; економічної ефективності; соціальної справедливості; стабільності та гнучкості.

Тема 6. Збалансування бюджетів та публічні запозичення

Сутність бюджету як економічної категорії. Призначення та роль бюджету держави. Об'єкти і суб'єкти бюджетних відносин. Функції бюджету. Бюджет як основний фінансовий план держави. Провідна та координуюча роль бюджету у системі фінансових планів. Показники стану бюджету – бюджетний надлишок і бюджетний дефіцит.

Бюджетний дефіцит, його причини та наслідки. Допустимі межі та

джерела покриття бюджетного дефіциту. Класифікація бюджетного дефіциту та соціально-економічні наслідки. Джерела покриття та механізм обмеження дефіциту бюджету. Динаміка показників бюджетної безпеки в Україні.

Публічні запозичення, характеристика їх видів. Форми внутрішнього та міжнародного державного кредиту. Значення державного кредиту у фінансовому забезпеченні загальнодержавних і регіональних потреб.

Державний борг та його вплив на економіку. Капітальний і поточний, внутрішній і зовнішній державний борг. Поняття державного боргу. Джерела погашення державного боргу. Методи управління державним боргом. Кількісний аспект оцінки боргової безпеки країни та проблеми її управління в Україні.

Модуль 3. «Теоретичні засади функціонування фінансового ринку»

Тема 7. Фінансовий ринок та його роль в економіці

Сутність та функції фінансового ринку. Роль фінансового ринку у ринковій економіці. Фінансовий ринок як механізм міжгалузевого перебігу капіталу, та перерозподілу коштів. Поняття національного та міжнародних фінансових ринків.

Суб'єкти фінансового ринку: домогосподарства (населення); суб'єкти господарювання (нефінансові корпорації); держава та фінансові посередники. Склад інфраструктури фінансового ринку: фінансові посередники, організатори торгівлі та професійні учасники.

Економічні вигоди фінансового посередництва. Роль фінансових посередників у функціонуванні грошового ринку, а через нього, - у розвитку ринкової економіки: забезпечення ефективного зведення кредиторів (заощадників) і позичальників та надання їм на вигідних умовах таких трьох послуг: зменшення ризиків; забезпечення ліквідності активів; надання надійної інформації.

Інструменти фінансового ринку. Поняття основних (інструменти власності (акції) та інструменти позики (облігації, векселі, казначейські зобов'язання тощо)) та похідних (відсоткові строкові контракти (форварди), відсоткові, курсові чи індексні свопи, опціони тощо) інструментів фінансового ринку. Підходи до класифікації інструментів фінансового ринку.

Сегменти фінансового ринку, їх характеристика. Грошовий ринок та ринок капіталів. Ринок банківських кредитів. Ринок цінних паперів. Страховий ринок. Взаємозв'язок складових фінансового ринку.

Інновації фінансового ринку. Інноваційний розвиток фінансових відносин у напрямі інтернаціоналізації фінансових ринків, формування міжнародного банківництва, удосконалення міжнародних розрахунків на засадах технічного прогресу тощо.

Тема 8. Відсоткові ставки фінансового ринку

Теоретичні основи та види процента. Особливості розвитку сутності процента у працях В. Петті, А. Тюрго, А. Смітата інших. Удосконалення

теорії відсотка представниками неокласичного напрямку, - І. Фішером та Дж. Кейнсом. Поняття реальної та номінальної процентних ставок.

Поведінка відсоткових ставок. Поняття інфляційної премії як компенсації втрати частини грошових коштів через знецінення грошової одиниці. Розрахунок інфляційної премії за формулою І. Фішера. Оцінка дохідності фінансового активу на розвинених фінансових ринках з урахуванням дохідності безризикового активу та премією за ризику. Ставки рефінансування та облікова ставка НБУ як орієнтир ціни на гроші в Україні. Теорії часової структури процентних ставок,

Теорія ефективності фінансового ринку. Формування гіпотези ефективного ринку через призму концепцій «випадкових блукань» або «ходіння наосліп» Луї Башельє та дослідження Моріса Кендалла. Роль інформаційної ефективності у забезпечення ефективності фінансового ринку. Форми ринкової ефективності. Альтернативні концепції гіпотези ефективного ринку. Структурні теорії, що досліджують коливання цін: теорія сезонних змін, теорія тимчасових циклів і теорія хвиль Елліота.

Тема 9. Вартість грошей та вартість цінних паперів

Вартість грошей у часі. Дисконтування грошових потоків. Основи теорії часової вартості грошей Ірвінга Фішера. Концепція вартості грошей у часі з визначенням майбутньої вартості грошей; приведеної (теперішньої) вартості грошей. Поняття ефективної процентної ставки EAR (Effective Annual Rate). Особливості оцінювання звичайних ануїтетів (Ordinary Annuity), строкових (авансових) ануїтетів (Annuity Due) та безстрокових ануїтетів (ренти, консолі). Ставка дисконтування та показник чистої приведеної вартості

Оцінка вартості боргових цінних паперів. Ціна купонної облигації з фіксованим річним доходом. Залежність ціни облигації від руху ринкової процентної ставки. Дохідність облигації на час її погашення. Повна реалізована дохідність купонної облигації. Облигації з нульовим купоном, або безкупонні облигації та особливості формування їх дохідності. Оцінювання інших видів облигацій. Концепція дюрації (Duration) як показник чутливості ціни облигації до змін ринкових процентних ставок, введена Ф. Макоулі.

Оцінка вартості пайових цінних паперів. Особливості формування цін привілейованих та звичайних акцій. Оцінювання звичайних акцій з постійним темпом зростання дивідендів, з нерівномірним зростанням дивідендів та за допомогою коефіцієнта P/E, - відношення ринкової ціни акції до отриманого доходу після відрахування податків.

Модуль 4. «Теоретичні основи організації фінансів суб'єктів господарювання та домогосподарств»

Тема 10. Фінансові основи діяльності суб'єктів господарювання

Сутність фінансів суб'єктів господарювання та їх роль в економіці. Економічна природа фінансів підприємств. Необхідність і сутність фінансів

підприємств. Фінанси підприємств як основа фінансової системи держави. Функції фінансів підприємств та принципи їх організації.

Види суб'єктів господарювання, особливості організації їх фінансів. Організаційно-правові форми суб'єктів господарювання. Особливості організації фінансових відносин залежно від галузевих особливостей, галузей економіки, сфер бізнесу.

Основна мета та складові діяльності суб'єктів підприємництва. Особливості формування місії підприємства та встановлення його основних загальних цілей. Функції підприємства. Особливості формування доходів, витрат та фінансових результатів суб'єкта підприємництва.

Фінансові ресурси суб'єктів підприємництва. Фінансові ресурси підприємств, особливості їх формування в умовах ринку. Економічні методи й способи формування фінансових ресурсів. Поділ коштів підприємства на власні, залучені та позичені. Особливості відображення фінансових ресурсів у відповідних розділах пасиву балансу підприємства.

Тема 11. Особливості фінансової діяльності суб'єктів підприємництва

Напрями використання капіталу суб'єктів підприємництва. Майно підприємства як матеріальна база його функціонування. Виробничі та невиробничі основні засоби. Оборотні кошти підприємства: обігові виробничі фонди та фонди обігу. Функції оборотних коштів. Показники ефективності використання основних та оборотних коштів підприємства.

Формування і використання прибутку підприємства. Поняття валового, маржинального та операційного прибутку, які впливають на результати діяльності підприємства. Чистий прибуток та особливості його розподілу і використання. Дивіденди і дивідендна політика. Теоретичні дослідження формування оптимальної дивідендної політики в країнах з розвинутою ринковою. Типи дивідендної політики та фактори, що її визначають. Механізм розподілу прибутку відповідно до обраного типу дивідендної політики та форми виплати дивідендів.

Грошові потоки суб'єкта підприємництва. Особливості класифікації грошових потоків та відображення їх у фінансовій звітності суб'єкта підприємництва.

Тема 12. Фінансові рішення домогосподарств

Місце фінансів домогосподарств у фінансовій системі держави. Сутність фінансів домогосподарств, їх значення. Зв'язок фінансів домогосподарств з іншими складовими фінансової системи. Фінансові ресурси домогосподарств.

Бюджет домогосподарства, його види та структура. Джерела формування доходів домогосподарства. Класифікація джерел формування доходів домогосподарства. Фактори, що впливають на рівень доходів домогосподарства. Порядок використання доходів домогосподарства. Фактори, що впливають на розподіл доходу на споживання та заощадження.

Функція споживання, функція заощадження.

Фінансова поведінка домогосподарств. Складові та індикатори фінансової поведінки вітчизняних домогосподарств в сучасних умовах. Вплив фінансової грамотності населення на фінансову поведінку домогосподарств. Фінансові рішення домогосподарств і фактори, що на них впливають. Необхідність фінансового планування та його етапи.

Заощадження домогосподарств, їх класифікація, мотиви та чинники. Мотиви утворення заощаджень населення, їх класифікація. Рівень заощаджень населення. Сучасні тенденції формування заощаджень населення України. Фінансовий портфель громадянина, його склад: споживчий портфель, накопичувальний та інвестиційний. Фактори, що сприяють перетворенню заощаджень на інвестиції. Складові інвестиційного портфеля. Портфель нагромадження та його складові.

НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА «ГРОШІ ТА ГРОШОВО-КРЕДИТНА ПОЛІТИКА»

Модуль 1. Теорія функціонування грошей та організації грошового обороту

Тема 1. Сутність і функції грошей

Походження грошей. Раціоналістична та еволюційна концепції походження грошей. Поява грошей як об'єктивний результат розвитку товарного виробництва та обміну. Роль держави у творенні грошей.

Сутність грошей. Гроші як загальний еквівалент і абсолютно ліквідний актив. Гроші як особливий товар, особливості мінової і споживної вартості грошей як товару. Конкретна і загально споживна вартість грошового товару, формування суперечності між ними і вирішення її в неповноцінних грошах. Суперечність між реальною і номінальною вартістю грошей і її вирішення в неповноцінних грошах. Гроші як гроші і гроші як капітал.

Форми грошей та їх еволюція. Причини та механізм еволюції форм грошей від звичайних товарів першої необхідності до благородних металів. Причини та механізм демонетизації золота. Неповноцінні форми грошей та їх кредитна природа. Еволюція кредитних грошей. Сучасні кредитні засоби обігу. Роль держави в утвердженні кредитних зобов'язань як грошей.

Вартість грошей. Вартість грошей і час. Ціна грошей як капіталу: альтернативна вартість зберігання грошей та процент. Функції грошей. Масштаб цін. Взаємозв'язок функцій грошей. Дискусії щодо кількості функцій грошей.

Якісні властивості грошей. Роль грошей у ринковій економіці. Гроші як інструмент регулювання економіки. Еволюція ролі грошей у перехідній економіці України.

Тема 2. Грошовий обіг і грошові потоки

Сутність грошового обороту як процесу руху грошей. Грошові платежі як елементарні складові грошового обороту. Основні суб'єкти грошового обороту. Основні ринки, що взаємо зв'язуються грошовим оборотом. Сукупний грошовий оборот як макроекономічне явище та оборот грошей на мікроекономічному рівні, їх єдність та відмінності. Економічна основа грошового обороту. Єдність та безперервність як визначальні риси грошового обороту.

Модель сукупного грошового обороту. Оборот продуктів та доходів як основа побудови грошового обороту. Групування суб'єктів обороту в моделі. Грошові потоки та їх взаємозв'язок у моделі. Національний дохід і національний продукт як визначальні потоки грошового обороту. Балансування грошового обороту.

Структура грошового обороту. Готівковий та безготівковий сектори грошового обороту. Сектор грошового обігу, фіскально-бюджетний та кредитний сектори.

Маса грошей, що обслуговує грошовий оборот: поняття, склад та фактори, що визначають зміну. Показники маси грошей, грошові агрегати, їх характеристика, грошова база, її склад.

Швидкість обігу грошей: поняття, фактори, що визначають швидкість обігу. Вплив швидкості на масу та сталість грошей. Порядок визначення швидкості обігу грошей.

Закон кількості грошей, необхідних для обороту, його сутність, вимоги та наслідки порушення вимог.

Тема 3. Грошовий ринок

Сутність грошового ринку. Гроші як об'єкт купівлі-продажу. Суб'єкти та інструменти грошового ринку. Особливості прояву на грошовому ринку основних ринкових ознак — попиту, пропозиції, ціни. Інституційна модель грошового ринку. Банки і небанківські фінансово-кредитні структури як фінансові посередники грошового ринку.

Структура грошового ринку. Критерії класифікації. Ринок грошей і ринок капіталів. Ринок цінних паперів та валютний ринок як складові грошового ринку.

Попит на гроші. Суть та форми прояву попиту на гроші. Фактори, що визначають зміну попиту на гроші. Пропозиція грошей. Суть та механізм формування пропозиції грошей. Фактори, що визначають зміну пропозиції грошей. Механізм зміни маси грошей в обороті. Грошово-кредитний мультиплікатор, його механізм, показники мультиплікатора та чинники впливу на його рівень.

Графічна модель грошового ринку. Рівновага на грошовому ринку та процент. Фактори, що визначають рівновагу грошового ринку.

Заощадження та інвестиції в механізмі грошового ринку. Заощадження населення як єдине джерело і верхня межа чистих інвестицій. Вплив процентної ставки на заощадження та інвестиції. Вплив бюджетного дефіциту на балансування заощаджень та інвестицій.

Тема 4. Грошові системи

Сутність грошової системи, її призначення та місце в економічній системі країни. Механізм функціонування грошової системи. Відмінність грошової системи від грошового обороту та грошового ринку. Елементи грошової системи.

Основні типи грошових систем, їх еволюція. Закономірності еволюції грошових систем від саморегульованих систем повноцінних грошей до систем регульованого обігу кредитних грошей. Системи металевого й кредитного обігу.

Створення і розвиток грошової системи України. Необхідність створення грошової системи України. Особливості процесу запровадження національної валюти в Україні. Проблеми грошової системи України. Грошові системи економічно-розвинутих країн світу.

Державне регулювання грошового обороту як головне призначення грошової системи. Центральний банк як орган державного регулювання грошової сфери. Методи регулювання — методи прямого впливу і методи опосередкованого впливу. Фіскально-бюджетна та грошово-кредитна політика в системі державного регулювання економіки.

Тема 5. Інфляція та грошові реформи

Сутність, форми прояву та закономірності розвитку інфляції. Причини інфляції. Інфляція попиту та інфляція витрат.

Економічні та соціальні наслідки інфляції. Вплив інфляції на інвестиції та розвиток виробництва. Показники вимірювання інфляції. Інфляція та економічний цикл.

Державне регулювання інфляції. Антиінфляційна політика.

Особливості інфляції в Україні в перехідний період.

Сутність грошових реформ. Види грошових реформ та способи їх класифікації. Особливості проведення грошової реформи в Україні та провідних країнах світу. Багатофакторність, багатоцільове спрямування та довготривалість грошової реформи в Україні. Порядок випуску гривні в оборот у вересні 1996 р.

Модуль 2. Теоретичні основи функціонування кредитної системи та фінансове посередництво

Тема 6. Кредит та кредитна система

Необхідність кредиту. Загальні передумови формування кредитних відносин. Сутність кредиту. Об'єкти і суб'єкти кредиту. Позичковий капітал та кредит. Теоретичні концепції кредиту.

Стадії та закономірності руху кредиту. Кругооборот капіталу і виокремлення стадій руху кредиту. Принципи кредитування. Форми та види кредиту. Критерії класифікації кредиту. Форми кредиту. Функції кредиту, їх

сутність та призначення. Взаємозв'язок кредиту і грошей. Процент за кредит. Сутність процента, види, економічні межі руху та фактори зміни ставки процента. Процент в умовах інфляції. Роль процента. Основні напрями прояву ролі кредиту в ринковій економіці.

Розвиток кредитних відносин в Україні. Відновлення комерційного кредиту та фактори, що гальмують його розвиток. Труднощі розвитку банківського кредиту. Перспективи розвитку кредиту в Україні.

Вузьке та широке розуміння поняття кредитної системи. Передумови формування та структурна схема побудови кредитної системи. Функції кредитної системи. Поняття банківської та парабанківської системи. Виникнення банків та їх економічна сутність. Одно- та дворівневі банківські системи. Центральний банк та його роль в економіці. Функції Центрального банку та його повноваження. Сутність, походження та види комерційних банків. Характеристика, функції та види спеціалізованих кредитно-фінансових установ.

Тема 7. Фінансове посередництво грошового ринку

Сутність, призначення та види фінансового посередництва. Фінансовий посередник як суб'єкт грошового ринку. Види фінансових посередників. Послуги фінансових посередників. Економічні вигоди фінансового посередництва.

Банки як провідні суб'єкти фінансового посередництва. Місце банків на грошовому ринку. Сутність та функції банків.

Банківська система. Поняття банківської системи, її цілі та функції. Специфічні риси банківської системи. Принципи побудови банківської системи.

Небанківські фінансово-кредитні установи. Схожість та відмінність їх діяльності і діяльності банків. Види та характеристика основних видів небанківських фінансово-кредитних установ: страхових компаній, пенсійних фондів, інвестиційних фондів, фінансових компаній та ін.

Тема 8. Теоретичні засади діяльності банківських установ

Поняття комерційного банку, призначення, класифікація та види банківських установ.

Походження та розвиток банківських установ. Еволюція банків від приватних кредиторів до багатофункціональних посередників на грошовому ринку. Роль банків у сучасних ринкових економіках.

Основи організації та специфіка діяльності банків. Порядок створення банку, його реєстрація та ліцензування діяльності. Організаційні структури та функціональні особливості окремих видів банків.

Вибір банку для обслуговування. Пасивні операції банків. Формування власного капіталу банку. Залучення і запозичення коштів. Активні операції банків. Кредитні операції. Система та механізм банківського кредитування. Інвестиційні операції. Банківські послуги. Розрахунково-касове обслуговування клієнтів. Інші види банківських послуг.

Стабільність банків і механізм її забезпечення. Поняття банківської стабільності та її значення. Показники стабільності та економічні нормативи, що її забезпечують. Страхування банківських депозитів. Створення резервів для покриття ризиків. Ліквідність банків.

Особливості становлення і розвитку банків в Україні.

Тема 9. Міжнародні фінансово-кредитні установи та їх співробітництво з Україною

Інтеграційні процеси та створення міжнародних валютно-кредитних установ. Міжнародний валютний фонд. Організація та функціональне призначення МВФ. Напрямки співпраці МВФ з країнами колишнього СРСР, у тому числі з Україною.

Група Світового банку. Основи організації, структура та призначення Світового банку. Міжнародний банк реконструкції та розвитку і напрями його діяльності. Міжнародна фінансова корпорація. Міжнародна асоціація розвитку та Багатостороннє агентство з гарантування інвестицій. Форми співпраці структур Світового банку з Україною.

Регіональні міжнародні кредитно-фінансові інституції. Створення та призначення Азіатського банку розвитку, Африканського банку розвитку та ін. Створення та призначення Чорноморського банку торгівлі та розвитку.

Європейський банк реконструкції та розвитку. Порядок створення, призначення і функції ЄБРР. Напрямки співробітництва з Україною.

Банк міжнародних розрахунків. Необхідність та порядок створення БМР. Функції банку. Роль БМР у розвитку міжнародного співробітництва у валютно-кредитній сфері.

Модуль 3. Місце центральних банків у проведенні грошово-кредитної політики

Тема 10. Статус та основні напрями діяльності центральних банків

Виникнення та розвиток центральних банків. Чинники, що зумовили появу емісійних банків. Причини і шляхи створення центральних банків. Організаційно-правові основи центральних банків провідних країн світу.

Статус та основи організації центральних банків. Статус центрального банку. Незалежність центрального банку від уряду, значення та форми реалізації. Особливості організації центральних банків США, Німеччини, Великобританії, Японії.

Завдання та функції центральних банків. Основні та додаткові функції центрального банку.

Операції центральних банків, їх особливості та зміст. Пасиви й активи банку. Відображення операцій у балансі центрального банку.

Перспективи розвитку центральних банків. Поява міждержавних центральних банків. Європейська система центральних банків, основи її організації та діяльності.

Тема 11. Емісія грошей та регулювання готівкового грошового обігу

Центральний банк – організатор грошового обігу в країні. Емісія грошей і роль НБУ в організації готівкового обігу. Структура грошової маси і грошової бази. Процес формування пропозиції грошей. Швидкість обігу грошей, коефіцієнт монетизації, їх значення. Монопольне право центрального банку на емісію грошових знаків; чинники і характер зміни цієї діяльності центральних банків у ХХ ст. Повноваження НБУ як емісійного центру готівкового грошового обороту. Організація виготовлення, емісії та обороту грошових знаків.

Регламентация готівкового обігу в комерційних банках. Нормативно-правове забезпечення регламентації готівкового обігу. Касові операції. Операційна каса та її функції. Видаткова каса. Прибуткові каси. Вечірні каси.

Організація готівкового обігу на підприємствах і в організаціях. Нормативно-правове забезпечення щодо регламентування операцій з готівкою в Україні. Основні принципи організації обороту готівки суб'єктами господарювання. Ліміт залишку готівки в касі. Контроль за дотриманням касової дисципліни.

Емісійно-касова робота установ НБУ. Формування резервних фондів банкнот і монет у Центральному сховищі. Представництва НБУ. Забезпечення банків зразками банкнот національної валюти та їх зберігання. Вимоги щодо формування та пакування банкнот (монет) національної валюти. Організація виготовлення, випуску в обіг і реалізація пам'ятних та ювілейних монет України. Правила визначення платіжності банкнот і монет НБУ. Прогнозування готівкового грошового обороту. Зміст прогнозного розрахунку касових оборотів банків та його призначення.

Тема 12. Рефінансування банків

Сутність і види кредитування центральним банком діяльності комерційних банків.

Економічна сутність кредитів рефінансування на макро- та мікрорівнях. Класифікація кредитів рефінансування центрального банку.

Кредитні відносини НБУ з комерційними банками. Загальні вимоги НБУ до банків у разі здійснення рефінансування. Види забезпечення кредитів рефінансування. Рефінансування банків шляхом надання кредитів овернайт. Короткострокові й середньострокові кредити рефінансування банків. Рефінансування банків шляхом проведення операцій РЕПО. Рефінансування комерційних банків через надання стабілізаційного кредиту. Депозитні операції НБУ. Операції купівлі (продажу) державних цінних паперів на відкритому ринку.

Тема 13. Регулювання банківської діяльності та банківський нагляд

Економічна сутність та необхідність регулювання діяльності банків. Створення правової та нормативної бази, що регламентує діяльність банків. Чинники, що визначають необхідність створення державної системи

банківського регулювання. Основні завдання системи банківського регулювання. Форми регулювання банківської діяльності в Україні.

Реєстрація комерційних банків. Умови, дотримання яких є обов'язковим для створення і державної реєстрації банку. Етапи створення комерційного банку.

Ліцензування банківської діяльності. Умови, дотримання яких надає банку право отримати банківську ліцензію і письмовий дозвіл на здійснення окремих операцій.

Економічні нормативи регулювання діяльності комерційних банків. Система економічних нормативів, її сутність, призначення. Механізм обов'язкового резервування. Економічна сутність та призначення механізму обов'язкового резервування. Система гарантування банківських депозитів. Організація та функціонування системи гарантування банківських депозитів — у розвинутих країнах і в Україні. Критерії проблемності в діяльності комерційних банків.

Банківський нагляд: сутність, завдання, мета. Історія банківського нагляду в Україні. Принципи, форми та об'єкти, методи банківського нагляду. Порівняльна характеристика дистанційного моніторингу діяльності банків та їх інспектування.

Порядок проведення НБУ дистанційного моніторингу діяльності банків. Інспектування банків: планування інспекційних перевірок, підготовка до них. Відображення результатів проведеного інспектування.

Оцінка результатів діяльності банків та визначення їх рейтингу. Заходи впливу до комерційних банків за порушення банківського законодавства. Загальна характеристика заходів впливу, що застосовуються НБУ.

Тема 14. Центральний банк як банкір і фінансовий агент уряду

Сутність та види державного боргу. Поняття державного боргу. Правова основа здійснення внутрішніх та зовнішніх запозичень. Різновиди державного боргу в залежності від певних ознак.

Центральний банк в обслуговуванні внутрішнього державного боргу. Основні методи фінансування внутрішнього державного боргу. Склад внутрішнього державного боргу України. Функції НБУ в обслуговуванні внутрішнього державного боргу. Здійснення національним банком розміщення, депозитарного та розрахункового обслуговування обігу і погашення облігацій, нагляду за діяльністю учасників ринку.

Депозитарна діяльність Національного банку. Поняття депозитарію. Різновиди депозитарної діяльності. НБУ як учасник Національної депозитарної системи. Обслуговування НБУ операцій емітента щодо випущених ним ДЦП. Обслуговування НБУ операцій за угодами по ДЦП.

Роль центрального банку в обслуговуванні зовнішнього боргу держави. Два аспекти обслуговування державного зовнішнього боргу: бюджетний підхід (своєчасність виплат за зовнішніми борговими зобов'язаннями) та зовнішній борг як невід'ємна частина валового зовнішнього боргу. Утворення та обслуговування зовнішнього запозичення та зовнішнього боргу

– предмет законодавчого регулювання. Мета та учасники управління зовнішнім боргом держави. Кредитні відносини НБУ з Міжнародним валютним фондом. Управління проектами міжнародних кредитних ліній.

Роль НБУ в забезпеченні касового виконання Державного бюджету. Сутність касового виконання державного бюджету. Еволюція систем касового виконання Державного бюджету України. Функції НБУ в касовому виконанні Державного бюджету України.

Модуль 4. Теоретичні засади та практичні аспекти розробки та реалізації грошово-кредитної політики держави

Тема 15. Сутність та види грошово-кредитної політики

Економічний зміст грошово-кредитної політики. Визначення грошово-кредитної політики, її об'єкти та суб'єкти. Інституційна основа монетарної політики.

Грошово-кредитна політика центрального банку — сутність, типи, стратегічні цілі, проміжні та тактичні завдання. Інструменти грошово-кредитного регулювання. Проблема монетизації ВВП в Україні.

Передавальний механізм та ефективність грошово-кредитної політики. Основні ланки передавального механізму грошово-кредитної політики у короткостроковому та у довгостроковому періодах. Вплив грошово-кредитної політики на національну економіку.

Типи грошово-кредитної політики. Класифікація грошово-кредитної політики за спрямованістю та мірою впливу регулятивних заходів на пропозицію грошей (крайні варіанти – монетарна експансія та політика рестрикції; проміжні – політика рефляції та політика дезінфляції); за критерієм охоплення регулятивними заходами суб'єктів грошового ринку (тотальна грошово-кредитна політику та селективну); за характером стратегічної мети, що слугує цільовим монетарним орієнтиром (таргетування грошових агрегатів, таргетування валютного курсу, таргетування інфляції, грошово-кредитна політика без номінального якоря).

Місце і роль грошово-кредитної політики в загальнодержавній економічній політиці. Динаміка основних макроекономічних показників в Україні та особливості реалізації грошово-кредитної політики на різних етапах перехідного періоду. Проблеми реалізації грошово-кредитної політики в Україні.

Зарубіжний досвід реалізації грошово-кредитної політики. Основні положення грошово-кредитної політики розвинутих країн світу: США, Канада, Японія. Характеристика монетарної системи Європейських центральних банків.

Тема 16. Інструменти грошово-кредитної політики

Загальна характеристика інструментів грошово-кредитної політики. Класифікація інструментів грошово-кредитної політики. Інструменти

грошово-кредитної політики в Україні.

Мінімальні резервні вимоги як інструмент грошово-кредитного регулювання. Зміст, функції, мета, роль, норма, «база», необхідність мінімальних резервів. Застосування мінімальних резервних вимог НБУ.

Процентна політика центрального банку. Зміст, мета, ефективність процентної політики. Різновиди процентних ставок. Облікова ставка, як важливий інструмент грошово-кредитної політики. Облікова політика НБУ.

Політика центрального банку на відкритому ринку. Зміст та ефективність операцій на відкритому ринку. Різновиди операцій на відкритому ринку. Основні особливості операцій на відкритому ринку. Механізм впливу операцій на відкритому ринку на перебіг макроекономічних процесів. Операції на відкритому ринку як інструмент монетарного регулювання в Україні.

Адміністративні інструменти грошово-кредитної політики. Сутність та мета застосування. Характеристика основних адміністративних інструментів.

Тема 17. Валютна політика держави

Валютна політика як основа валютного регулювання і контролю. Сутність, інструменти, види, складові елементи, мета валютної політики.

Валютне регулювання. Економічна сутність і необхідність, мета, завдання валютного регулювання. Суб'єкти та об'єкти валютного регулювання. Взаємодія суб'єктів валютного ринку України. Методи валютного регулювання. Форми валютних обмежень. Становлення системи валютного регулювання в Україні.

Валютний контроль. Зміст і завдання валютного контролю. Органи, що здійснюють валютний контроль. НБУ як головного органу у сфері валютного контролю.

Політика курсоутворення в Україні. Поняття, призначення та елементи національної валютної системи. Поняття «валютний курс». Вплив макроекономічних та кон'юнктурних чинників на динаміку валютного курсу. Сутність курсової політики держави. Режими валютних курсів. Валютне регулювання та валютна політика: курсова, облікова, інтервенційна. Особливості формування валютної системи України. Органи валютного регулювання.

Офіційні валютні резерви та методи управління ними. Роль і призначення золотовалютних резервів. Джерела формування золотовалютних резервів. Основні компоненти сучасних золотовалютних резервів. Напрями здійснення управління золотовалютними резервами.

Регулювання НБУ операцій пов'язаних із рухом капіталу. Сутність та різновиди операцій, їх характеристика. Форми валютного контролю.

Регулювання НБУ поточних валютних операцій. Сутність та різновиди операцій, їх характеристика. Основні напрямки валютного регулювання та контролю в цій сфері.

Платіжний баланс та золотовалютні резерви. Сутність, побудова, призначення та використання платіжного балансу. Основні принципи

складання. Операції платіжного балансу. Причини порушення рівноваги платіжного балансу. Форми регулювання платіжного балансу. Аналіз платіжного балансу.

Світова та міжнародні валютні системи. Поняття світової валютної системи, її елементи та етапи розвитку.

Тема 18. Монетарні важелі антиінфляційного регулювання

Класифікація важелів антиінфляційного регулювання. Механізм застосування монетарних важелів антиінфляційного регулювання. Адміністративні важелі антиінфляційного регулювання: сутність та мета застосування. Контроль грошової емісії; недопущення емісійного фінансування держбюджету, стимулювання інвестицій в економіку держави, безробіття та методи його подолання.

Процентна політика центрального банку як важіль антиінфляційного регулювання: зміст, мета, ефективність. Різновиди процентних ставок центрального банку. Облікова ставка, як важливий важіль антиінфляційного регулювання. Облікова політика НБУ.

Мінімальні резервні вимоги як важіль антиінфляційного регулювання. Необхідність мінімальних резервів як важеля антиінфляційного регулювання. Застосування мінімальних резервних вимог НБУ у системі антиінфляційного регулювання.

Операції на відкритому ринку як важіль антиінфляційного регулювання в Україні. Зміст та ефективність операцій на відкритому ринку. Різновиди операцій на відкритому ринку та їх особливості. Механізм впливу операцій на відкритому ринку на перебіг макроекономічних процесів.

Суть, види та економічний механізм інфляційного таргетування. Таргетування інфляції як оптимальний режим монетарної політики в Україні.

Теоретичні засади антиінфляційного регулювання, його напрямки та методи реалізації. Види антиінфляційного регулювання. Суб'єкти антиінфляційного регулювання. Роль НБУ у системі антиінфляційного регулювання. Антиінфляційне регулювання як фактор економічного зростання в Україні. Етапи формування антиінфляційного регулювання в Україні. Антиінфляційне регулювання в Україні: особливості та проблеми реалізації. Заходи антиінфляційного регулювання інфляції в Україні. Антиінфляційне регулювання економіки в розвинутих країнах. Концепції антиінфляційних заходів.

НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА «ВСТУП ДО ФАХУ (ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ)»

Модуль 1 Загальні основи підготовки фахівців за спеціальністю
«Фінанси, банківська справа та страхування»

Тема 1. Зміст та особливості підготовки фахівців за спеціальністю
«Фінанси, банківська справа та страхування»

Система вищої освіти в Україні. Болонська декларація про ступені в освітній підготовці. Цілі бакалаврської підготовки. Реалізація академічної мобільності студентів українських вишів. Система оцінювання знань як передумова академічної мобільності студентів. Національна рамка кваліфікацій і документи, що засвідчують рівні кваліфікації. Освітньо-кваліфікаційні характеристики (ОКХ) і освітньо-кваліфікаційні програми (ОПП). Історія розвитку, структура та організація навчального процесу в ПУЕТ. Характеристика спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування. Результати, набуті на першому циклі підготовки, і можливість працевлаштування. Проблеми підготовки фахівців для фінансової системи.

Тема 2. Основні аспекти фінансів

Предмет та об'єкт дослідження науки про фінанси. Завдання та структура фінансової науки. Загальнонаукові і конкретно-наукові функції фінансової науки. Історичний аспект виникнення фінансів. Передумови виникнення фінансів. Об'єктивна необхідність фінансів. Фінанси як економічна категорія. Фінанси як економічні відносини і як грошові фонди за рівнями управління економікою. Об'єкт, суб'єкт та функції фінансів. Взаємозв'язок фінансів з іншими економічними категоріями. Характерні ознаки фінансів. Склад фінансових відносин. Функції фінансів, їх суть. Фонди грошових коштів: централізовані і децентралізовані. Взаємозв'язок фінансів з іншими вартісними категоріями. Моделі фінансових відносин.

Модуль 2 Основи банківської справи та страхування

Тема 3. Основи банківської справи

Сутність та побудова банківської системи. Історія розвитку та походження банків. Зміст і завдання діяльності банків на ринку. Економічна сутність банків. Функції банків. Класифікація банків. Банківські об'єднання. Організаційна структура та управління банком. Характеристика пасивних операцій банків. Порядок формування статутного фонду банку. Ресурси банків: власні, залучені. Характеристика активних операцій банків: кредитні, інвестиційні. Умови банківського кредитування. Портфелі цінних паперів банку. Банківські послуги. Центральний банк та його роль в економіці. Функції Центрального банку та його повноваження. Завдання підготовки фахівців банківської справи.

Тема 4. Сутність та роль страхування в економіці

Страхування як соціально-економічна категорія. Історичні етапи розвитку страхування. Необхідність класифікації страхування як внутрішньої впорядкованості ведення страхової діяльності. Основні класифікаційні ознаки страхування: історична, економічна та юридична. Функції страхування як прояв його сутності. Принципи здійснення страхової

діяльності. Специфічна страхова термінологія. Суб'єкти та об'єкти страхування. Роль страхування в ринковій економіці

НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА «ФІНАНСОВА СТАТИСТИКА»

Модуль 1. Теоретичні основи фінансової статистики та особливості її організації на рівні міжнародних і державних фінансів

Тема 1. Теоретичні основи фінансової статистики

Фінансова статистика як галузь економічної статистики. Фінансова сфера економіки як об'єкт вивчення фінансової статистики. Специфіка предмету і методу фінансової статистики. Основні завдання фінансової статистики. Система показників окремих галузей фінансової статистики. Організація фінансової статистики. Державна служба статистики України, її завдання та функції. Вимоги до статистичної звітності.

Тема 2. Основи фінансово-економічних розрахунків

Сутність фінансово-економічних розрахунків та їх значення для кількісного аналізу фінансових операцій. Час як фактор вартості у фінансових розрахунках. Завдання фінансово-економічних розрахунків. Сутність та види відсотків й відсоткових ставок, завдання їх статистичного вивчення. Прості та складні відсотки. Нарощення за простими та складними відсотками. Дисконтування. Поняття еквівалентності відсоткових ставок. Статистичний аналіз динаміки рівня відсоткових ставок. Фінансові потоки, їх значення та характеристика.

Тема 3. Статистика грошового обігу

Предмет, мета та завдання статистики грошового обігу. Показники статистики грошей та їх функціональна характеристика. Вивчення методів розрахунку грошової маси та грошової бази. Вимірювання впливу окремих факторів при вивченні динаміки грошової маси. Визначення ролі обігу грошової маси для прийняття важливих рішень з економічного розвитку. Статистичне визначення загальної маси грошей в обігу. Статистичний аналіз грошового мультиплікатора. Аналіз показників швидкості обігу грошової маси. Прогнозні розрахунки грошової маси.

Тема 4. Статистика міжнародних та державних фінансів

Зміст, мета, основні завдання та структура статистики зовнішньоекономічної діяльності. Сутність, об'єкт та предмет статистики зовнішньої торгівлі. Групи показників, що використовуються для оцінки стану та розвитку зовнішньої торгівлі країни, методика їх розрахунку. Методика оцінки рівня міжнародної фінансової інтеграції країни. Сутність, значення та завдання статистики державних фінансів. Основні завдання та об'єкти статистичного вивчення державного бюджету. Інформаційні джерела

для статистики державного бюджету. Основні показники статистики державного бюджету, їх сутність та методика розрахунку.

Модуль 2. Організаційні засади статистики сфер фінансової діяльності

Тема 5. Статистика банківської діяльності

Зміст, мета та основні завдання статистики банківської діяльності. Статистичне вивчення стану та розвитку банківської системи. Показники стану та розвитку банківської системи. Статистичний аналіз банківської діяльності. Статистичне вивчення кредитних операцій. Система показників статистики кредиту. Статистичне вивчення обсягу, складу й динаміки кредитних вкладень і кредитних ресурсів. Показники статистичного аналізу, що застосовуються кредитними організаціями для визначення рівня кредитоспроможності позичальника.

Тема 6. Статистика страхування

Сутність, функції страхування та завдання його статистичного вивчення. Система показників статистики страхування. Середні та відносні показники інтенсивності страхової справи. Показник збитковості страхової суми, його значення та методи обчислення. Показники тарифної ставки. Методика побудови тарифних платежів. Система показників фінансового стану страхової компанії. Система показників оцінки страхового портфеля. Система показників інвестування коштів страхової компанії. Статистичний аналіз ефективності страхової діяльності.

Тема 7. Статистика ринку цінних паперів

Предмет і завдання статистики ринку цінних паперів. Інформаційне забезпечення статистики ринку цінних паперів. Статистика емітентів. Обсяг і структура емісії (за видами цінних паперів). Статистика інвесторів. Обсяг і структура активів (за видами цінних паперів). Система показників статистики цінних паперів. Статистичні методи оцінки вартості цінних паперів. Основні підходи до оцінки прибутковості цінних паперів. Статистичні методи визначення ризику інвестицій в цінні папери.

Тема 8. Статистика фінансів підприємств

Сутність, предмет і завдання статистики фінансів підприємств. Система статистичних показників фінансового стану підприємств. Показники оцінки майнового стану. Порядок розрахунку показників ліквідності та платоспроможності. Показники оцінки фінансової стійкості та стабільності. Основні показники ділової активності, їх сутність та методика визначення. Статистичний аналіз фінансових результатів діяльності підприємств. Показники прибутковості та рентабельності підприємств, порядок їх розрахунку. Статистичне вивчення впливу факторів на прибуток та рентабельність підприємств.

НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА «ФІНАНСИ ДОМОГОСПОДАРСТВ»

Модуль 1. Теоретичні засади фінансів домогосподарств

Тема 1. Сутність та функції фінансів домогосподарств. Домогосподарство як суб'єкт ринкової економіки. Сутність фінансів домогосподарств та їх місце у фінансовій системі держави. Історія розвитку фінансів домогосподарств. Соціально-економічне значення фінансів домогосподарств для економіки держави. Функції фінансів домогосподарств у ринковій економіці.

Фінансові ресурси домогосподарств: сутність та класифікація. Вплив соціально-економічної політики держави і трудових відносин на фінанси домогосподарств. Зарубіжний досвід вдосконалення соціальної політики як передумови формування фінансових ресурсів домогосподарств.

Показники рівня життя населення. Соціальні стандарти у світі та в Україні. Прожитковий мінімум як базовий соціальний стандарт. Аналіз сучасного рівня життя населення в Україні. Показники рівня добробуту населення. Причини низького рівня життя населення. Сутність явища соціального відторгнення та його вплив на рівень людського розвитку в державі. Шляхи підвищення рівня життя населення. Перспективи розвитку фінансів домогосподарств в Україні.

Тема 2. Бюджет домогосподарства

Поняття бюджету домогосподарства. Принципи формування бюджету домогосподарства. Види бюджетів домогосподарств. Структура бюджету домогосподарства. Порівняльний аналіз структури бюджетів домогосподарств в Україні та зарубіжних державах.

Політика управління фінансовими ресурсами домогосподарств. Фінансова стратегія як складова управління фінансовими ресурсами домогосподарства. Планування бюджету домогосподарства. Цілі та методи аналізу бюджету домогосподарства.

Дефіцит бюджету домогосподарства. Запозичення як інструмент збалансування бюджету домогосподарства. Ощадливість як основа бездефіцитного бюджету домогосподарства. Контроль за використанням коштів бюджету домогосподарства.

Тема 3. Витрати домогосподарств

Сутність та класифікація витрат домашніх господарств. Характеристика видів витрат домогосподарства. Динаміка обсягу та структура витрат домогосподарств в Україні. Співвідношення понять «потреби» і «витрати» домогосподарств. Фактори формування потреб і витрат домогосподарств.

Типи споживчої поведінки домогосподарств. Напрями раціоналізації споживчих витрат домогосподарств в умовах економічної нестабільності.

Поняття ощадливості. Засади ощадливого витрачання доходів домогосподарств. Шляхи економії витрат домогосподарства.

Інвестиційні витрати домогосподарств. Джерела фінансування інвестиційних витрат домогосподарства. Економічне обґрунтування здійснення домогосподарствами інвестиційних витрат.

Управління витратами домогосподарств. Проблема марнотратства та шляхи його подолання.

Тема 4. Доходи домогосподарств

Сутність та класифікація доходів домогосподарств. Заробітна плата як основне джерело доходів домогосподарств. Доходи від підприємницької діяльності та їх роль у формуванні сукупних ресурсів домогосподарств. Доходи домогосподарств від власності. Відсотки за банківськими депозитами як джерело доходів домогосподарств. Доходи домогосподарств від інвестицій в цінні папери. Майнові доходи домогосподарств. Доходи від роялті. Відшкодування за договорами страхування.

Динаміка обсягу та структура доходів домогосподарств в Україні. Особливості формування доходів домашніх господарств в сучасних умовах. Основні статті та особливості доходів домогосподарств у розвинених країнах світу.

Поняття та види соціальних трансфертів населенню. Економіко-правові підстави одержання житлової субсидії населенням України. Порядок визначення права на одержання житлової субсидії. Розрахунок розміру житлової субсидії. Види матеріальної допомоги населенню в Україні та умови її одержання. Світовий досвід надання соціальних трансфертів населенню.

Проблеми формування доходів домогосподарств в Україні. Світовий досвід детінізації доходів домогосподарств та вітчизняна практика.

Модуль 2. Механізм функціонування фінансів домогосподарств

Тема 5. Оподаткування домогосподарств

Податки в діяльності домогосподарств: сутність та класифікація. Елементи податку. Поняття податкового навантаження. Склад податкового навантаження на фінанси домогосподарства.

Податок з доходів фізичних осіб. Мито. Єдиний соціальний внесок. Податок на майно. Єдиний податок. Збір за місця для паркування транспортних засобів. Туристичний збір. Податкові пільги.

Оподаткування підприємницької діяльності домогосподарства. Оцінка сучасного податкового тягара домогосподарств в Україні. Світовий досвід оподаткування домогосподарств.

Тема 6. Взаємовідносини домогосподарств з фінансовими посередниками

Сутність та види фінансових посередників. Банківські продукти для

домогосподарств. Платіжні картки: сутність та види. Правила використання платіжних карток. Міжнародні перекази в обслуговуванні потреб домогосподарств. Мобільний банкінг. Інтернет-банкінг для фізичних осіб. Комплексне обслуговування банками фізичних осіб.

Поняття та види цінних паперів. Контрагенти домогосподарств по здійсненню операцій з цінними паперами. Характеристика операцій з цінними паперами, які здійснюють домогосподарства. Особливості інвестування фінансових ресурсів домогосподарств в Україні.

Роль страхування в житті людини. Характеристика страхових послуг для населення. Страхування відповідальності перед третіми особами. Особисте майнове та немайнове страхування. Розвиток медичного страхування в Україні. Зарубіжний досвід медичного страхування.

Тема 7. Заощадження домогосподарств

Сутність та класифікація заощаджень домогосподарств. Заощадження домогосподарств як джерело інвестиційних ресурсів в економіці. Проблеми формування заощаджень домогосподарствами в Україні. Світовий досвід формування заощаджень домогосподарствами. Залучення заощаджень домогосподарств на фінансовий ринок.

Розміщення депозитів у банках: сутність та соціально-економічна роль. Умови відкриття фізичною особою депозиту у банку. Зміст депозитного договору та правила його укладення. Правила вибору банку потенційним вкладником.

Види банківських депозитів для фізичних осіб. Особливості депозитів в іноземній валюті та банківських металах. Мультивалютні депозити. Депозити онлайн. Управління банківським депозитом.

Мета діяльності та функції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Умови гарантування вкладів фізичних осіб. Процедура одержання коштів за вкладом у неплатоспроможному банку.

Страхування життя як інструмент заощадження. Вклади в кредитних спілках. Порівняльний аналіз умов банківського депозиту та вкладу у кредитній спілці. Система державного пенсійного забезпечення в Україні. Накопичувальне пенсійне страхування. Діяльність недержавних пенсійних фондів.

Форми фінансової поведінки домогосподарств. Життя в борг: менталітет чи шлях до розорення? Засади раціонального витрачання власних коштів.

Тема 8. Кредитування домогосподарств

Сутність та необхідність кредиту. Види банківських кредитів для фізичних осіб. Оцінка платоспроможності позичальника на основі аналізу грошових потоків домогосподарства. Споживче кредитування. Іпотечний кредит в обслуговуванні потреб домогосподарств. Кредит овердрафт як фінансова підтримка платоспроможності домогосподарства. Умови видачі банківських кредитів готівкою.

Кредитний договір з банком: зміст та правила укладення. Поняття застави та економіко-правові умови її використання. Підстави відмови фізичній особі в оформленні банківського кредиту.

Кредитування фізичних осіб небанківськими фінансово-кредитними установами. Порівняльний аналіз умов кредитування фізичних осіб різними фінансовими посередниками. Шахрайство з кредитами: шляхи забезпечення та боротьби з ним.

Тема 9. Фінансова безпека домогосподарств

Сутність поняття «фінансова безпека домогосподарства». Питання забезпечення фінансової безпеки домогосподарства в контексті вирішення проблеми фінансової безпеки держави.

Ризик як фактор порушення фінансової безпеки домогосподарства. Фінансові і нефінансові ризики домогосподарств. Методи управління ризиками домогосподарств. Фінансові рішення домогосподарств в умовах економічних ризиків. Страхування як метод фінансової безпеки домогосподарства. Загроза фінансової кіберзлочинності для домогосподарств та шляхи попередження її наслідків.

Оцінка фінансової безпеки домогосподарств. Шляхи забезпечення фінансової безпеки домогосподарств. Поняття фінансового потенціалу як основи фінансової безпеки домогосподарства. Фактори формування фінансового потенціалу домогосподарства. Методика розрахунку фінансового потенціалу домогосподарства.

Фінансова грамотність населення: соціально-економічна роль і шляхи забезпечення. Вища економічна освіта як основа фінансової грамотності населення. Психологія раціональних фінансів домогосподарства. Банкрутство домогосподарства – економічний факт без правового оформлення.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ З НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН, ЩО ВИНОСЯТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН

НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА «ВСТУП ДО ФАХУ (ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ)»

1. Болонська декларація про ступені в освітній підготовці.
2. Структура та організація навчального процесу в ПУЕТ.
3. Характеристика освітньо-професійної програми за спеціальністю.
4. Результати, набуті на початковому рівні вищої освіти та потенційні можливості працевлаштування.
5. Проблеми підготовки фахівців для фінансової системи.
6. Реалізація академічної мобільності студентів.
7. Принципи академічної доброчесності студента
8. Предмет та об'єкт дослідження науки про фінанси.
9. Завдання та структура фінансової науки.
10. Загальнонаукові і конкретно-наукові функції фінансової науки.
11. Передумови виникнення фінансів.
12. Фінанси як економічна категорія.
13. Об'єкт, суб'єкт та функції фінансів.
14. Фонди грошових коштів: централізовані і децентралізовані.
15. Суть фінансової системи, її склад та принципи побудови.
16. Характеристика сфер і ланок фінансової системи.
17. Зміст та призначення фінансової політики.
18. Посадові інструкції фінансиста
19. Фінансовий план.
20. Економічна сутність банків.
21. Надати характеристику та навести приклади одно- та дворівневих банківських системи.
22. Охарактеризувати класифікацію банків України.
23. Центральний банк та його роль в економіці.
24. Функції Центрального банку та його повноваження.
25. Завдання підготовки фахівців банківської справи
26. Характеристика пасивних операцій банків.
27. Порядок формування статутного фонду банку.
28. Ресурси банків: власні, залучені.
29. Характеристика активних операцій банків: кредитні, інвестиційні.
30. Умови банківського кредитування.
31. Депозитна політики банку.
32. Необхідність страхового захисту від ризикових обставин.
33. Сутність страхування як економічної категорії.
34. Історичні етапи розвитку страхування у світі.
35. Історія становлення страхової справи у незалежній Україні.
36. Специфічні ознаки страхування та його функції.
37. Суб'єкти та об'єкти страхування.

38. Принципи страхування.
39. Необхідність класифікації страхування та її значення. Ознаки класифікації.
40. Класифікація за об'єктами страхування.
41. Класифікація страхування за формою проведення.
42. Накопичувальне та ризикове страхування.
43. Поняття страхового ринку. Класифікація страхових ринків, їх види.
44. Організаційна структурна страхового ринку.
45. Страховий ринок України: сучасний стан і напрями його розвитку.

НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА «ОСНОВИ ФІНАНСІВ»

1. Роль фінансів у сучасному світі.
2. Підходи до визначення сутності фінансів. Концепції фінансів.
3. Специфічні ознаки фінансів як економічної категорії
4. Функції фінансів та механізм їх реалізації
5. Поняття і характеристика фінансових ресурсів
6. Сутність й структура фінансової системи
7. Елементи фінансових відносин в Стародавньому світі та у середньовіччі
8. Розширення сфери фінансових відносин в епоху капіталізму
9. Історичний розвиток фінансів та теренах України.
10. Зміст фінансової науки та її функції.
11. Донауковий етап розвитку знань про фінанси.
12. Розвиток фінансової теорії класичної стадії. Світова фінансова наука у ХХ-ХХІ столітті
13. Економічні функції держави. Суспільні блага та механізм їх надання
14. Предмет і зміст публічних фінансів
15. Фінансова політика держави, її сутність та складові
16. Сутність та склад публічних видатків. Особливості формування публічних видатків держави.
17. Держава як покупець товарів і послуг.
18. Інституційне та програмне фінансування у системі публічних фінансів.
19. Сутність публічних доходів, їх класифікація. Принципи оподаткування.
20. Неподаткові доходи, їх роль у формуванні державних фондів
21. Податки як основний інструмент перерозподілу доходів
22. Класифікація податків, характеристика їх видів. Види податків у сучасному світі
23. Податкова система та податкова політика держави.
24. Сутність та функції бюджету.
25. Бюджетний дефіцит, його причини, наслідки, джерела покриття та механізм обмеження.
26. Публічні запозичення, характеристика їх видів

27. Державний борг та його вплив на економіку
28. Сутність та функції фінансового ринку. Поняття національного та міжнародного фінансових ринків
29. Суб'єкти фінансового ринку, фінансові посередники. Економічні вигоди фінансового посередництва
30. Інструменти фінансового ринку та його інновації
31. Сегменти фінансового ринку, їх характеристика
32. Теоретичні основи та види процента
33. Вартість грошей у часі. Дисконтування грошових потоків
34. Оцінка вартості боргових та пайових цінних паперів.
35. Сутність фінансів суб'єктів господарювання та їх роль в економіці
36. Види суб'єктів господарювання, особливості організації їх фінансів
37. Основна мета та складові діяльності суб'єктів господарювання
38. Фінансові ресурси суб'єкта господарювання
39. Напрями використання капіталу суб'єкта господарювання
40. Формування і використання прибутку суб'єкта господарювання
41. Грошові потоки суб'єкта господарювання
42. Місце фінансів домогосподарств у фінансовій системі держави
43. Фінансові рішення домогосподарств і фактори, що на них впливають
44. Необхідність фінансового планування на рівні домогосподарства
45. Суб'єкти фінансового ринку, фінансові посередники

НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА «ГРОШІ ТА ГРОШОВО-КРЕДИТНА ПОЛІТИКА»

1. Теорії походження грошей, їх сутність та функції.
2. Форми грошей та їх еволюція.
3. Грошові потоки та їх балансування.
4. Грошова маса: сутність, показники її виміру, взаємозв'язок із грошовою базою.
5. Швидкість обігу грошей. Закон грошового обігу.
6. Сутність, суб'єкти та об'єкти, інструменти грошового ринку.
7. Інституційна модель грошового ринку та його структура.
8. Попит на гроші та фактори, що впливають на нього.
9. Сутність і механізм формування пропозиції грошей.
10. Рівновага на грошовому ринку.
11. Сутність та елементи грошової системи.
12. Характеристика саморегульованих грошових систем та типи регульованих грошових систем.
13. Суть, класифікація видів та причини розвитку інфляції.
14. Основні показники вимірювання інфляції та методи її регулювання.
15. Сутність та види грошових реформ.
16. Необхідність, суть, форми та функції кредиту.
17. Класифікація кредитів.

18. Позичковий процент: суть та чинники формування.
19. Сутність та структура кредитної системи.
20. Сутність, роль та функції фінансового посередництва.
21. Структура та функції банківської системи.
22. Становлення та особливості розвитку банківської системи України.
23. Небанківські фінансово-кредитні установи, їх особливості.
24. Банки: розвиток, поняття, призначення, види та функції.
25. Пасивні та активні банківські операції.
26. Міжнародний валютний фонд: створення, особливості функціонування та співпраця з Україною.
27. Світовий банк: створення, особливості функціонування та співпраця з Україною.
28. Регіональні валютно-фінансові установи, їх створення та призначення.
29. Призначення та діяльність Європейського банку реконструкції та розвитку.
30. Банк міжнародних розрахунків: створення та особливості функціонування.
31. Економічне призначення та особливості діяльності Європейського інвестиційного банку.
32. Походження, розвиток, призначення, статус та функції центрального банку.
33. Національний банк України: особливості створення та основи діяльності.
34. Порядок надання окремих кредитів овернайт та проведення тендерів з підтримання ліквідності банків.
35. Принципи і порядок проведення операцій репота порядок надання стабілізаційного кредиту.
36. Сутність, основні завдання та форми регулювання банківської діяльності.
37. Суть, принципи та методи банківського нагляду.
38. Сутність, цілі, типи грошово-кредитної політики.
39. Інструменти грошово-кредитної політики: сутність та класифікація.
40. Мінімальні резервні вимоги та облікова ставка як інструменти грошово-кредитного регулювання.
41. Поняття валюти і валютних цінностей.
42. Сутність та характеристика валютної політики.
43. Валютне регулювання та валютний контроль як складові валютної політики центрального банку.
44. Поняття та види антиінфляційного регулювання.
45. Монетарні важелі антиінфляційного регулювання.

НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА «ФІНАНСОВА СТАТИСТИКА»

1. Значення та завдання фінансово-економічних розрахунків. Відсоток як категорія фінансово-економічних розрахунків, його сутність та різновиди.
2. Показники статистики кредитування та напрямки статистичного вивчення кредитних вкладень та кредитних ресурсів.
3. Показники страхової статистики. Методика статистичного аналізу фінансового стану страхових компаній.
4. Методика статистичного аналізу грошового обігу.
5. Предмет і завдання статистичного вивчення ринку цінних паперів.
6. Групи показників статистики цінних паперів та їх характеристика.
7. Джерела статистичної інформації ринку цінних паперів.
8. Міжнародна статистика фінансів: статистика платіжного балансу та міжнародної інвестиційної позиції.
9. Статистична оцінка ефективності реальних інвестицій.
10. Факторний аналіз динаміки капіталомісткості продукції шляхом використання індексного методу.
11. Предмет та завдання статистики грошового обігу.
12. Система показників статистики грошового обігу.
13. Система макроекономічних показників банківської статистики та методика статистичного аналізу банківської діяльності.
14. Порядок розрахунків при нарахуванні простих та складних відсотків.
15. Сутність, функції страхування та завдання його статистичного вивчення. Показники страхової статистики.
16. Статистичне вивчення показників державного бюджету.
17. Методи оцінювання вартості цінних паперів та розрахунок їх прибутковості.
18. Система показників та особливості методології фінансової статистики.
19. Предмет та основні завдання статистики фінансів підприємств.
20. Основні напрями вивчення фінансового стану підприємства та інформаційні джерела статистики фінансів підприємств.
21. Предмет і завдання статистики державних фінансів.
22. Зміст, мета та основні завдання вивчення статистики державного бюджету.
23. Інформаційна база банківської статистики та порядок статистичного аналізу банківської діяльності.
24. Еквівалентність відсоткових ставок.
25. Середня відсоткова ставка.

НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА «ФІНАНСИ ДОМОГОСПОДАРСТВ»

1. Сутність фінансів домогосподарств та їх роль в економіці держави
2. Функції фінансів домогосподарств

3. Сутність та класифікація фінансових ресурсів домогосподарств
4. Поняття та види бюджету домогосподарства, його структура
5. Етапи планування бюджету домогосподарства
6. Сутність та класифікація витрат домашніх господарств
7. Фактори формування потреб і витрат домогосподарств.
8. Засади ощадливого витрачання доходів домогосподарств
9. Сутність та класифікація доходів домогосподарств
10. Види податків і зборів носієм, яких є фізичні особи
11. Податки і збори, за якими фізичні особи є одночасно і їх носіями, і їх платниками
12. Банківські продукти для домогосподарств.
13. Інтернет-банкінг для фізичних осіб.
14. Валютні операції, якими користуються фізичні особи
15. Сутність та види інвестицій домогосподарств
16. Сутність страхування та його роль в житті людини
17. Послуги фінансових посередників, якими користуються фізичні особи для формування своїх заощаджень
18. Види банківських кредитів для фізичних осіб.
19. Шахрайство з кредитами: шляхи убезпечення та боротьби з ним.
20. Сутність поняття «фінансова безпека домогосподарства».
21. Мета і методи формування «подушки фінансової безпеки» домогосподарства.
22. Фінансові і нефінансові ризики домогосподарств.
23. Страхування як метод фінансової безпеки домогосподарства.
24. Фінансова грамотність населення: соціально-економічна роль і шляхи забезпечення.
25. Шляхи забезпечення фінансової безпеки домогосподарств.

ПОРЯДОК І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Атестаційний екзамен студентів початкового рівня (короткий цикл) вищої освіти зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування» за процедурою складається з двох частин: теоретичної (у формі онлайн тестування на платформі Moodle) і практичної (у письмовій формі).

Теоретична частина атестаційного екзамену за спеціальністю передбачає перевірку набутих знань студентів з основ фінансів, грошей та грошово-кредитної політики, вступу до фаху (з фінансів, банківської справи та страхування), фінансової статистики та фінансів домогосподарств на основі тестування.

Тестовий контроль знань студентів здійснюється методом простої випадкової вибірки, в процесі якої комп'ютерна програма із загальної тестової бази в 250 завдань формує варіанти теоретичної частини екзаменаційного білета, що містить 60 тестових завдань для кожного студента.

Практична частина атестаційного екзамену за спеціальністю складається з 3-х виробничих ситуацій для кожного студента і передбачає їх розв'язок з метою перевірки його здатності розв'язувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Підсумкова оцінка атестаційного екзамену формується на основі результатів оцінювання теоретичної і практичної складової екзаменаційного білету (табл.1).

Таблиця 1

Схема розподілу часу і балів за видами завдань атестаційного екзамену зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

Елемент оцінювання	Термін	Кількість балів
Теоретична частина	80 хв.	35-60
Практична частина	80 хв.	25-40

Підсумкова оцінка з атестаційного екзамену у балах переводиться у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу ЄКТС (А, В, С, D, E, FX, F). Відповідність шкал оцінювання та якісні критерії оцінювання наведено у таблиці 2.

**Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти за
результатами атестаційного екзамену**

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	Якісні критерії оцінювання
90-100	A	Відмінно	Студент виявляє глибокі знання навчального матеріалу. Використовує набуті знання і вміння для розв'язання складних спеціалізованих задач та практичних проблеми в сфері фінансів і кредиту. Студент добре знайомий з основною, а також додатковою літературою.
82-89	B	Дуже добре	Студент вільно володіє теоретичним матеріалом. Демонструє навички зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію. Вміє застосовувати набуті знання та вміння для вирішення практичних завдань, але допускає окремі неточності.
74-81	C	Добре	Студент в цілому добре володіє теоретичним матеріалом. Вміє застосовувати набуті знання та вміння для вирішення практичних завдань, але допускає окремі неточності.
64-73	D	Задовільно	Студент в цілому володіє теоретичним матеріалом. Вміє застосовувати набуті знання та вміння для вирішення практичних завдань, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок.
60-63	E	Задовільно достатньо	Студент володіє теоретичним матеріалом на рівні, який визначається як мінімально допустимий та допускає значну кількість неточностей і грубих помилок при для вирішення практичних завдань.
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну його частину. Він спроможний висвітлити лише окремі практичні навички для вирішення практичних завдань.
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Студент не володіє теоретичним матеріалом та повністю не виконав практичну частину екзаменаційного білета.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна:

1. Бюджетний Кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України від 08.07.2010 р. №2456-VI зі змінами та доповненнями: станом на 29.09.2021 р. / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>. – Назва з екрана.
2. Внукова Н.М. Фінанси: вступ до фаху: Навчальний посібник / Внукова Н.М., Успенко В.І. - Харків: БУРУНіК, 2005. - 352 с.
3. Вовчак О.Д., Бучко І. Є., Костак З. Р. Гроші і кредит : навч. посібник. Київ : Центр учб. л-ри, 2019. – 424 с.
4. Гасій О.В. Гроші та грошово-кредитна політика [Електронний ресурс]: дист. курс. з навчальної дисципліни (І семестр) для студентів денної та заочної форми навчання спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» / О.В. Гасій // Полтава : ПУЕТ, 2020.– Режим доступу: <http://www2.el.puet.edu.ua/wk/course/view.php?id=1531>.
5. Гасій О.В. Гроші та грошово-кредитна політика [Електронний ресурс]: дист. курс. з навчальної дисципліни (ІІ семестр) для студентів денної та заочної форми навчання спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» / О.В. Гасій // Полтава : ПУЕТ, 2020. – Режим доступу:<http://www2.el.puet.edu.ua/wk/course/view.php?id=2522>.
6. Гроші та кредит : підручник / за ред. д.е.н., проф. О. В. Дзюблюка. – Тернопіль : ТНЕУ, 2018. – 892 с.
7. Господарський кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV зі змінами та доповненнями: станом на 15.07.2021 р. / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>. – Назва з екрана.
8. Гудзь Т. П. Фінанси домогосподарств: навч.-метод. посібник Полтава : ПУЕТ, 2016 . Режим доступу: локальна мережа ПУЕТ. URL: http://elib.puet.edu.ua/action.php?kt_path_info=lm.web.view&fDocumentId=782181 – Локальна мережа ПУЕТ .
9. Кізіма Т.О. Фінанси домогосподарств: сучасна парадигма та доміанти розвитку: монографія. Київ: Знання, 2010. - 431 с.
10. Краєвський В. М. Фінансова статистика : навчальний посібник / В. М. Краєвський, Н. В. Параниця, Я. О. Остапенко. – Ірпінь : Університет ДФС України, 2018. – 308 с.
11. Назарова О. Ю. Статистика фінансів: Навчально-методичний посібник / О. Ю. Назарова, О. А. Чуприна. – Х.: ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2015. – 123 с.
12. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI зі змінами та доповненнями: станом на 01.08.2021 р. / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. –

Текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>. – Назва з екрана.

13. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс]: Закон України від 7 груд. 2000 р. № 2121-III зі змінами та доповненнями: станом на 05.08.2021. / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>. – Назва з екрана.

14. Про інвестиційну діяльність [Електронний ресурс]: Закон України від 18.09.1991 р. № 1560-XII зі змінами та доповненнями: станом на 01.07.2009р. / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>. – Назва з екрана.

15. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування [Електронний ресурс]: Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV зі змінами та доповненнями: станом на 14.08.2021 р. / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text>. – Назва з екрана.

16. Про Національний банк України [Електронний ресурс]: Закон України від 20.05.1999 р. № 679-XIU зі змінами та доповненнями: станом на 05.08.2021 р. / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/679-14>. – Назва з екрана.

17. Про страхування [Електронний ресурс]: Закон України від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР зі змінами та доповненнями: станом на 01.08.2021. / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80#Text>. – Назва з екрана.

18. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки [Електронний ресурс]: Закон України від 23.02.2006 р. № 3480-IV зі змінами та доповненнями: станом на 05.08.2021. / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>. – Назва з екрана.

19. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб [Електронний ресурс]: Закон України від 23.02.2012 р. № 4452-VI зі змінами та доповненнями: станом на 05.08.2021. / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4452-17#Text>. – Назва з екрана.

20. Про ведення касових операцій банками в Україні [Електронний ресурс]: Інструкція затв. Постановою Правління НБУ від 25.09.2018 р. № 103 зі змінами та доповненнями: у ред. постанови Правління НБУ від 01.06.2020, підстава - v0043500-20. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0103500-18>. – Назва з екрану.

21. Про споживче кредитування [Електронний ресурс]: Закон України від 15.11.2016 р. № 1734-VIII зі змінами та доповненнями: станом на 23.04.2021. / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. –

Текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1734-19#Text>. – Назва з екрана.

22. Про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземній валютах [Електронний ресурс]: Інструкція затв. Постановою Правління НБУ від 12 лист. 2003р. № 492 зі змінами та доповненнями: у ред. постанови Правління НБУ від 17.01.2020, підстава - 15v0007500-20. – Текст. дані. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1172-03>. – Назва з екрану.

23. Про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами [Електронний ресурс]: Інструкція, затв. постановою Правління НБУ від 03.12.2003р. № 516 зі змінами та доповненнями у ред. постанови Правління НБУ підстава - v0050500-21 – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1256-03>. – Назва з екрана.

24. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг [Електронний ресурс]: Закон України від 12.07.2001 р. № 2664-III зі змінами та доповненнями: станом на 01.08.2021 р. / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text>. – Назва з екрана.

25. Про порядок регулювання діяльності банків в Україні [Електронний ресурс]: Інструкція, затв. постановою Правління НБУ від 28.08.2001 № 368 зі змінами та доповненнями: станом на 10.05.2021р. – Текст. дані. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01/page>. – Назва з екрану.

26. Про структуру валютного ринку України, умови та порядок торгівлі іноземною валютою та банківськими металами на валютному ринку України [Електронний ресурс]: Положення, затв. постановою Правління НБУ від 02.01.2019 № 1 зі змінами та доповненнями: у ред. постанови Правління НБУ від 08.02.2020, підстава - v0016500-20. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0001500-19>. – Назва з екрана.

27. Фінанси: підручн. / О.Я. Стойко, Д.І. Дема; за ред. О.Я. Стойка. – К.: Алерта, 2017. – 406 с.

28. Фінанси: навч. посібник / І.С. Волохова, Н.А. Ширкіна, О.Г. Волкова. - Харків: ТОВ «Пром-Арт, 2018. — 263 с.

29. Харченко Т. О. Вступ до фаху (університетська освіта) [Електронний ресурс] : навч.-метод. посібник / Т. О. Харченко. – Полтава : ПУЕТ, 2017 . – Режим доступу: локальна мережа ПУЕТ.

Додаткова:

30. Банківська система України: інституційні зміни та інновації [Електронний ресурс]: монографія / [Л. О. Примостка, М. І. Диба, І. В. Краснова та ін.] ; за заг. ред. Л. О. Примостки. – Київ : КНЕУ, 2015. – 434 с.
–
Режим доступу: [://ir.kneu.edu.ua:8080/bitstream/2010/12504/1/Банківська%20справа.pdf](http://ir.kneu.edu.ua:8080/bitstream/2010/12504/1/Банківська%20справа.pdf)

31. Банківська система України: становлення і розвиток в умовах глобалізації економічних процесів [Електронний ресурс]: монографія [За ред. д.е.н., проф. О.В. Дзюблюка]. – Тернопіль: «Вектор», 2012. – 462 с. – Режим доступу: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/510/1/BSU-SRVUG-Dzubluk-mon.pdf>
32. Банківська статистика : навч. посібник / уклад. І. В. Белова. - Суми : Університетська книга, 2014. - 431 с.
33. Бедринець М. Д. Фінанси підприємств [Текст] : навч. посібник / М. Д. Бедринець, Л. П. Довгань. – Київ : Центр учб. л-ри, 2018. – 292 с.
34. Борисова І. С., Краснікова О.М. Фінанси: Навчально-методичний посібник / І.С. Борисова, О.М. Краснікова. - Полтава: Полтавська державна аграрна академія, 2020. - 254 с.
35. Воробйов Ю. М., Ворошило В. В. Фінанси домашніх господарств у фінансовій системі держави: монографія. Сімферополь: ВД «АРІАЛ», 2013. 232 с.
36. Грушко В. І. Національні фінанси: підручник / В. І. Грушко, О. С. Наконечна, О. Г. Чумаченко. - Київ: ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2017. - 660 с.
37. Горкавий В. К. Статистика: Підручник. Третє вид., переробл. і доповн. / В. К. Горкавий. Київ: Алерта, 2020. 644 с.
38. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн : навч. посібник / З. В. Герасимчук, Н. І. Корецька, Н. С. Різник, В. Л. Галушак. – Херсон : Олді-плюс, 2015. – 572 с.
39. Гудзь Т. П. Сучасні тенденції розвитку заощаджень українських домогосподарств з використанням банківських продуктів. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки». 2019. № 3. С. 77-87. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/8295>
40. Гудзь Т. П. Прогнозування рівня трансформації заощаджень вітчизняних домогосподарств в інвестиційний капітал. Науковий вісник Одеського національного економічного університету. 2020. №1/2. С. 105-118. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/9272>
41. Долан Э.Дж., Кэмпбелл К.Д., Кэмпбелл Р.Д Деньги, банковское дело и денежно-кредитная политика; [пер. с англ. В. Лукашевича; общ. ред В. Лукашевича]; – СПб: 1994. – 448 с.
42. Єгоричева С. Б. Сучасний механізм функціонування регіональної банківської системи : монографія / С. Б. Єгоричева, О.В. Гасій. – Полтава: ПУЕТ, 2016. – 217 с.
43. Коваленко Д. І. Гроші та кредит: теорія і практика : навч. Посібник / Д. І. Коваленко. – Київ: Центр учбової літератури, 2019. – 352 с.
44. Косова Т. Центральний банк і грошово-кредитна політика: підручник / Т. Косова, О. Папаїка. – Київ: Центр учбової літератури, 2019 р. – 328 с.
45. Кремень В. М. Фінансова статистика : навчальний посібник (гриф МОН України) / В. М. Кремень, О. І. Кремень. – К. : Центр навчальної літератури, 2014. – 368 с.
46. Плиса В. Й. Страхування [Текст]: підручник / В. Й. Плиса. – Київ :

Каравела, 2016. – 472 с.

47. Податкова система: Навчальний посібник / [Волохова І. С., Дубовик О. Ю., Слатвінська М. О. та ін.]; за заг. ред. І. С. Волохової, О. Ю. Дубовик. – Харків: Видавництво «Діса плюс», 2019. – 402 с. Фінанси: підручник / за ред. С. І. Юрія, В.М. Федосова. 2-е вид., перероб. і доп. - Київ: Знання, 2012. - 687 с.

48. Прасолова С. П. Банківська система [Електронний ресурс] : навч.-метод. посібник / С. П. Прасолова, О. В. Шиндер. – Полтава : ПУЕТ, 2016 . – Режим доступу: локальна мережа ПУЕТ.

49. Прасолова С.П. Банківські операції: навч.посіб. та практ. / С.П. Прасолова, О.С. Вовченко. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 568 с.

50. Прасолова С. П. Інститути міжнародного страхового ринку: навчальний посібник+навчальний тренінг / С. П. Прасолова, В.В. Карцева. – Київ:, «SBA-Print», 2020. – 568 с.

51. Тимохова Г. Б. Фінанси, гроші та кредит : навчальний посібник для ст.-ів ВНЗ / Г.Б. Тимохова. – Київ : Кондор, 2019. – 592 с.

52. Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як?: навчальний посібник / Т. С. Смовженко, А. Я. Кузнецова, О. Д. Вовчак та інші – К., ДВНЗ «Університет банківської справи» 2019. – 272 с.

53. Фінансовий ринок: Навч. посібник за заг. ред. Арутюнян С.С. / С.В. Арутюнян, Л.В. Добриніна та інші. – К.: Гуляєва В.М., 2018. – 484с.

54. Фінансова система та її роль у забезпеченні розвитку економіки України : монографія / [В.В. Карцева, О.В. Тимошенко, С.П. Прасолова та інші]; за заг. ред. В. В. Карцевої. – Полтава : ПУЕТ, 2019. – 254 с.

55. Фисун І. В. Страхування: навч. посібник / І. В. Фисун, Г. М. Ярова. – Київ : Центр учб. л-ри, 2011. – 232 с.

56. Центральний банк і грошово-кредитна політика. Підруч. / А.В. Сілакова, Г.І. Лановська, Н.І. Климаш, [та ін.] за заг. ред. Т.А. Говорушко.– Львів «Магнолія 2006», 2015. – 224 с.

57. Шамова І.В. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн: навч. Посібник / І.В. Шамова. – Київ: КНЕУ, 2015. – 195 с.

58. Щетинін А. І. Гроші та кредит : навчальний посібник / А.І. Щетинін – Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2019. – 163 с. .

Інформаційні ресурси Інтернету:

1. Законодавство України; Офіційний сайт Верховної Ради України. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua> - Назва з екрана.

2. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>- Назва з екрана.

3. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>- Назва з екрана.

4. Офіційний сайт Національного банку України. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua> - Назва з екрана.

5. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.nssmc.gov.ua/>- Назва з екрана.

6. Офіційний сайт Фонду гарантування вкладів фізичних осіб [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fg.org.ua/>. - Назва з екрана.

ДОДАТОК А

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПІЛКИ «ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»

Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра фінансів та банківської справи

ступінь вищої освіти молодший бакалавр
галузь знань 072 Управління і адміністрування
спеціальність Фінанси, банківська справа та страхування
освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

I Теоретична частина

Методом простої випадкової вибірки комп'ютерна програма формує варіанти теоретичної частини екзаменаційного білета, що містить 60 тестових завдань для кожного студента.

II Практична частина

Завдання 1.

Вкажіть структуру договору страхування та визначте розмір страхового відшкодування, якщо страхова сума становить 51000 грн., безумовна франшиза – 25% від страхової суми. Розмір фактично понесених збитків – 21000 грн.

Завдання 2.

Розрахувати вплив зміни податкової ставки та податкової бази на загальну зміну суми податкових платежів до бюджету. Результати розрахунків показати у таблиці:

Показник	Звітний період	Прогнозний період	Абсолютне відхилення (+,-)	
			звітний період проти базового	прогнозний період проти звітного
Ставка податку на прибуток, %	18	17		
Сума прибутку до оподаткування, тис. грн.	12000	13600		
Сума податкових платежів, тис. грн.				

Завдання 3.

Порівняйте витрати домогосподарства по оплаті електроенергії за умов використання звичайних лампочок розжарювання та світлодіодних лампочок.

Потреба домогосподарства в освітленні забезпечується 10 лампочками. Період освітлення житла кожного дня триває в середньому 5 годин. Звичайна лампочка розжарювання потужністю 75Вт коштує 11,5 грн. Світлодіодна лампочка споживає 7Вт електроенергії і коштує 70 грн.

Визначте скільки домогосподарство буде платити за електроенергію при використанні звичайних лампочок розжарювання і скільки при використанні світлодіодних лампочок, якщо тариф за 1 кВт/год 1,44 коп. при умові використання до 200 кВт/год за місяць, а при перевищенні 200 кВт/год – 1,68 грн. Яка сума економії витрат по оплаті електроенергії буде у домогосподарства при використанні світлодіодних лампочок? За який час вартість придбання світлодіодних лампочок окупиться домогосподарству?

Зав. кафедри фінансів
та банківської справи

О.В. Яріш